

Bij de kwartaalsultimo heeft men daarbij de fondsenformulieren die men zelf verzendt en aan de afd. doet retourneren.

Een copie blijft in dossier voor de confrontatie van het teruggekomen door client geteekende stuk.

Het bezwaar van de ultimoecontrôle is echter, dat de waardeafdeeling (of de desbetreffende functionaris) weet, dat op dat moment gecontroleerd wordt en dus geeft deze controle geen zekerheid dat op alle momenten de waarde aanwezig was. In dat opzicht is dus de controle op ongezette momenten sterker, heeft echter het bezwaar, dat de saldi bevestigingen ontbreken (bij sommige banken wordt met tusschentijdsche extra-saldi bevestigingen gewerkt).

Teneinde vast te stellen de juiste werking van de interne controlevoorschriften worden de mutaties in alle fondsenposities gepointeerd met stukken over een voorafgegaan 7- of 8-tal dagen. Men behoudt gedurende de dagen, dat men werkt alle desbetreffende boeken onder zich (safe versluiting) en doet de mutaties in die dagen uitschrijven in de controlekamer, checkt deze na. Hiermede een versterking van de controle op de naleving der voorschriften der interne controle en tevens een scherpe vaststelling van de fondsenbalans. De bepaling van het saldo in fondsen niet alleen voor clienten, maar ook voor alle andere. Bij de bijkantorencontrole kan men dus de staten van gedeponeerde fondsen van het hoofdkantoor meenemen en is de controle heel eenvoudig.

Bij hoofdkantoor de fondsen in natura aanwezig, de fondsenrekening met Amsterdamsche beursrelatie zal eveneens in de controle betrokken moeten worden. Saldo bevestiging, kan hier gemakkelijk tusschentijds.

Voor open bewaargeving-fondsen behoeft de controle geen bespreking. De andere onderpandswaarden bijv. ceelen eveneens opnemen. Hypotheekacten op gewone wijze, inschrijving nagaan, enz.

Bij ceelen de periodieke taxaties der goederen door makelaars nagaan, bij erediethypotheeken eveneens de taxaties nagaan. Onderpanden in effecten rekenen aan hand van prijsecurant. Een en ander maakt dus mogelijk de onderpandswaarde tegenover het saldo te stellen. Bij blanco credieten accountantsrapporten bekijken en jaarrekeningen beoordelen.

De saldobiljetten van de persoonlijke rekeningen eveneens zelf verzenden en aan Afd. doen retourneren. Daarbij staat opmaken van de saldi en de afsluitposten (rente, kosten, provisie) vergelijken met het te verzenden afschrift en met R. C. boek. Hierin aanknooping voor controle op berekende rente en kosten op resultaten-rekening (wat verder buiten vraagstuk staat) Vergelijken overeenstemming R. C. boek en persoonlijk grootboek. Rekening doorlopen over kwartaal om te zien of geen overschrijding heeft plaats gehad. Rentestafel globaal narekenen. Bij tusschentijdsche controle zelf saldi opmaken, teneinde den stand op onverwachte momenten te toetsen aan maxima.

De chron. boekingen zullen zoodanig ingericht moeten zijn, dat voor de verschillende categorien van persoonlijke rekeningen (deposanten, handelscredieten, effectendebiteuren,) ook groepsgewijze het verband tussehen chronol. boekingen en systeemboekingen per kwartaalsultimo te controleren is.

Van de terugontvangen saldobiljetten en fondsenformulieren de handteekening confronteeren. Over de niet teruggezondene zal de Afd. zelf moeten correspondeeren.

A. M.

UIT HET BUITENLAND

Red.: J. E. ERDMAN, C. A. HUYSMAN en C. J. MEYER

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

De Accountant in dienst der onderneming

In „the Incorporated Accountants Journal” van Februari 1929 is opgenomen een lezing van *Thomas Heworth I. A.*, over de positie, de taak en de verantwoordelijkheid van den accountant in dienst der onderneming, waaraan het volgende is ontleend.

De interne accountant is in de eerste plaats verantwoordelijk voor de financiële boekhouding der onderneming. Als intern controleur heeft hij er voor te waken, dat geen der overige functionarissen hunne machtsdelegaties overschrijden; slechts in weinige gevallen zijn deze echter voldoende door de algemeene leiding vastgelegd. Een belangrijk deel van zijne werkzaamheden vormt ten slotte de interne controle van het technische beheer der onderneming.

Uit een oogpunt van efficiency verdient het de voorkeur de afdelingschefs niet te belasten met het bijhouden der verantwoording van het door hen gevoerde beheer, maar dit op te dragen aan dengene, die geen belang heeft bij de resultaten die mochten blijken, en speciaal belast is met het bijhouden der administratie. Het opmaken dezer verantwoording dient dan echter volkomen objectief en volgens vaste regels te geschieden. Er kan niet genoeg op gewezen worden, dat de boekhouding eene volkomen passieve taak vervult. In de praktijk wordt dit veel te weinig in het oog gehouden.

Bijvoorbeeld: het aangeven van de wijze waarop een order zal worden uitgevoerd m. a. w. de voorecalculatie is eene actieve functie; de nacalculatie is slechts eene kwestie van feiten; toch worden dikwijls voor- en nacalculatie door dezelfde afdeling uitgevoerd. Zoo zal ook de Directie moeten beslissen op welke wijze en over welke afdelingen de kosten zullen worden verdeeld; daarbij zal de accountant natuurlijk van advies dienen.

Dikwijls wordt de opvatting verkondigd, dat de gegevens van productie en kostprijsberekening niet tot het terrein van de boekhouding behooren. Ook vakgenooten hebben tot dit misverstand aanleiding gegeven: volgens verschillende vakwerken behooren kostprijsadministratie en financiële administratie overeen te stemmen, alsof deze dus gescheiden zijn.

Hoe ver gaat nu het begrip „administratie”? Naar de meening van den schrijver luidt het antwoord op deze vraag als volgt: bestaat de mogelijkheid om met redelijke nauwkeurigheid de verwachte resultaten vooruit te bepalen, dan behooren de desbetreffende aantekeningen tot de administratieve controle, m. a. w. geschiedt de productie op commercieelen grondslag (géén proefnemingen dus) dan behooren daartoe óók de technische aantekeningen. De leiding wenscht de bereikte resultaten niet slechts in geldswaarde, maar ook in technische eenheden te weten. De moeilijkheden aan die administratie verbonden worden meestal sterk overdreven; de daarvoor benodigde kennis van de techniek van het bedrijf is echter niet onbereikbaar.

Ten slotte blijven er steeds aantekeningen bestaan, welke uitsluitend voor de technici van belang zijn. De moeilijkheid is dus scherp af te bakenen, wat tot de administratie, wat tot de productie behoort; zij ontstaat grootendeels tengevolge van de min of meer willekeurige wijze waarop in den regel de productie wordt geleid.

Werd er meer aandacht besteed aan planning van het werk

en materiele controle in de werkplaatsen, dan kon veel papieren controle achterwege blijven. Tevelen beschouwen administratie als een instrument dat alles verbetert; dit is niet het geval, slechts bij het ontbreken van meer directe methoden zal zij bruikbare en waardevolle informatie verschaffen. Meestentijds wordt zij als geneesmiddel ook aan het verkeerde eind toegepast: het is onmogelijk om een economisch werkend stelsel van aantekeningen samen te stellen, indien er geen regelmaat in de productie zelve bestaat.

Een andere moeilijkheid, vooral bij industrieële bedrijven, vormt de verrekening der kosten van stoom, electriciteit, water, transport, enz. over de verschillende afdelingen. In den regel maakt men er zich geheel ten onrechte met een schatting of formule af.

Administratie dient echter gebaseerd te zijn op meting en niet op berekening; de moeilijkheid is slechts de geschikte eenheid te vinden. De in de praktijk veelal gevolgde methode om de kosten eener boekingsperiode te berekenen en te verdeelen is dus principieel verkeerd. De juiste werkwijze is vooruit de kosten te bepalen, zooals die behooren te zijn; het vaststellen dezer standaards is het werk der technici en niet van de boekhouding. De — passieve — taak van de boekhouding is de werkelijke kosten aan de vastgestelde standaards te toetsen. De afwijkingen zijn voor de leiding van het bedrijf van veel grooter belang dan de meest angstvallige verdeling van kosten.

C. A. II.

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

Redactie: **Mej. Dr. R. PHILIPS** en **Drs. G. L. GROENEVELD**
voor bedrijfseconomie en **J. P. DE HAAN** en
J. C. SPANGENBERG voor accountancy

(De Systematiek, welke in dit repertorium wordt gevolgd, is uiteengezet in het nummer van Januari 1929 van dit blad)

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

Is er toekomst voor de vrouwelijke accountant?

De Redactie geeft als haar meening, dat indien de vrouw ook bereid zal zijn later een of andere administratieve functie te aanvaarden, de studie aanbevolen kan worden. Wil ze echter persé public accountant worden, dan is de studie te riskant, omdat haar arbeidsveld dan te beperkt zal zijn.

A II 1 (A 33)

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde April 1929

Is prijsopgave voor accountantswerk betamelijk?

De Redactie geeft als haar meening, dat een voorafgaande prijsopgave geoorloofd en doelmatig is. Bij voorkeur dient zij te zijn een kostenraming. Maar ook de vaste prijsopgave is toelaatbaar, mits ze gebaseerd is op een schatting van den omvang van het te verrichten werk en op voorwaarde, dat ze het karakter draagt van een aanbieding bij inschrijving, waarbij de waarde van het persoonlijke karakter van den accountantsarbeid niet wordt uitgeschakeld.

A II 1 (A 33)

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde April 1929

III. LEER VAN DE INRICHTING

Early history of bookkeeping by double entry

Kats, P. — Het staat niet vast, dat Paciolo de uitvinder is van het dubbel boekhouden. Verschillende „oude” schrijvers (w.o. Simon Stevin en Mennher) beschreven de dubbele methode op van elkaar afwijkende wijze. Het dubbel boekhouden was dus reeds bekend vóór de verschijning in 1494 van de „Summa de Arithmetica”.

A III 2 (A 23)

American Journal of Accountancy van April 1929

Beschrijving van de administratie der afdeling „Kapitaal-verzekering” van de N.V. „Noord-Brabant” Maatschappij van verzekering op het leven te Waalwijk

Huijsmans, H. — Administratieve behandeling van roeyementen expiratie, afkoop en overlijden wordt beschreven. In een vervolg-artikel behandelt schr. de administratie van verhuizingen en van belemingen op polissen.

A III 3 (A 35)

Administratieve Arbeid van Maart en April 1929

Factory accountants, ancient and modern

Cathles, A. — Het is niet voldoende het behaalde resultaat te weten doch ook de afwijkingen, t.o.v. vorige jaren. Schrijver bepleit splitsing der resultatenrekening in Manufacturing Account, Profit and Loss Account and Appropriation Account en geeft voorts nog eenige verdere splitsingen welke z.i. gewenscht zijn.

A III 3 (A 33)

The Accountants' Magazine Maart 1929

Duplicieermachines

Vonk, W. — Ontwikkeling en beschrijving van duplicieerapparaten. Beschrijving van verschillende stempelapparaten en roteerende stencilmachines.

A III 3 (A 35)

Administratieve Arbeid van Maart en April 1929

Iets over de liniatuur van hoeken in verband met de bewegingen der schrijfhand en het oog

Rozenbroek, W. — Indien het bijboeken geschiedt vanuit de hulpboeken dient de volgorde der overeenkomstige kolommen bij beide gelijk te zijn.

A III 3 (A 33)

Administratieve Arbeid April 1929

Bookkeeping system for a pension scheme

Steele, H. V. — Een eenvoudige administratieve inrichting van een pensioenfonds wordt beschreven.

A III 3 (A 23)

The Accountants' Journal April 1929

De loonadministratie bij het staatsbedrijf van de posterijen, de telegrafie en telefonie

Addens, I. J. — Beschrijving van deze administratie, die gekenmerkt wordt door centralisatie van loonberekening en administratie. Met modellen.

A III 3 (A 33)

Financieel Overheidsbeheer van 1 en 15 April 1929

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. AIGEMEENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

IV. LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

The costing of mining operations

Redactie. — Beschrijft de wijze van kostprijscalculeren van een goudmijn. Onderscheid wordt gemaakt tusschen calculatie van een man's prestatie (direct or personal method) en van een afzonderlijke operatie (process method)

B A IV 2a (A 24)

The Incorporated Accountants' Journal April 1929

What are patents worth?

Toulmin, H. A. — De waardeering van patenten kan in vele gevallen van belang zijn bijv. bij consolidatie of verkoop van een onderneming, royaltybepaling enz. Algemeene regelen worden niet gegeven, daar de omstandigheden, welke in aanmerking genomen moeten worden en waarvan de schrijver vele voorbeelden geeft, zeer verschillend zijn.

B A IV 2e (A 30)

American Journal of Accountancy van April 1929

Beschouwingen over reorganisatie van het balanswezen

Vosz, Dr. W. — Schr. beschouwt de eischen tot balansreorganisatie, die uitgaan van de bedrijfshuishoudkunde (Schmalenbach, Schmidt) en van het belastingrecht (Lion). De kern van de reorganisatie echter ligt in het waardeevraagstuk.

Het streven, om tot een effectieve of werkelijke waarde te komen gaat uit van politiek-economen (gebundene Wirtschaft), van den fiscus en van de voorstanders van „Bilanzwahrheit und Bilanzklarheit”.

De theoretische waarde is de opbrengstwaarde, maar deze is praktisch door de gebrekkige balansstechniek niet bruikbaar. Hervorming van wetgeving over balanswaardeering en publicatie is niet gewenscht, hervorming moet uitgaan van de praktijk. De accountantscontrole moet daarom wettelijk verplicht worden.

B A IV 2e (A 30)

De Bedrijfseconoom van April en Mei 1929